

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
Π.Ε. ΛΑΡΙΣΑΣ
Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ Π.Ε. ΛΑΡΙΣΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΦΥΤΩΝ, ΠΟΙΟΤΙΚΟΥ &
ΦΥΤΟΪΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Προς: όπως Π.Δ.
(Αποστολή με e-mail)

 : Καλλισθένους 27 & Θεοφράστου
Τ.Κ. 41335
Πληροφορίες: Δ. Σταυρίδης, Α. Λιακατάς
 : 2413 511119, 2413 511157
 : 2413 511199
 : d.stavridis@thessaly.gov.gr,
a.liakatas@thessaly.gov.gr

1^ο ΔΕΛΤΙΟ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΩΝ
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΣΤΗ ΒΑΜΒΑΚΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ
ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ (ΠΕ) ΛΑΡΙΣΑΣ

Η Δ/ση Αγροτικής Οικονομίας Π.Ε. Λάρισας της Περιφέρειας Θεσσαλίας σε συνεργασία με το Περιφερειακό Κέντρο Προστασίας Φυτών, Ποιοτικού και Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου Βόλου (ΠΚΠΦΠ & ΦΕ Βόλου) ενημερώνει τους βαμβακοπαραγωγούς της Π.Ε. Λάρισας για τις απαραίτητες ενέργειες αποτελεσματικής φυτοπροστασίας της βαμβακοκαλλιέργειας.

1. Στόχοι

1.1. Η ενημέρωση των βαμβακοπαραγωγών για την αποτελεσματική φυτοπροστασία στον πραγματικό καλλιεργητικό χρόνο.

1.2. Η έγκαιρη ενημέρωση κατά την περίοδο εμφάνισης των πρώτων χτενιών στις όψιμες καλλιέργειες και την οργάνωση αποτελεσματικής αυτοάμυνας κάθε βαμβακοφυτείας για όλη την καλλιεργητική περίοδο.

1.3. Η τακτική παρακολούθηση κάθε βαμβακοχώραφου και σύμφωνα με τα πραγματικά δεδομένα, να εφαρμόζονται οι συγκεκριμένες καλλιεργητικές πρακτικές φυτοπροστασίας στο σωστό χρόνο, όπως παρακάτω περιγράφονται κατά περίπτωση.

2. Διαπιστώσεις

Αυτή την εποχή τα βαμβάκοφυτα βρίσκονται στο στάδιο ανάπτυξης των πρώτων χτενιών στις όψιμες καλλιέργειες που αποτελούν την πλειοψηφία των περιπτώσεων. Οι καιρικές συνθήκες που επικράτησαν στην αρχή της καλλιεργητικής περιόδου δεν ευνόησαν την πρώιμη

σπορά, η οποία κατά 70% περίπου, πραγματοποιήθηκε στα τέλη Απριλίου με αρχές Μαΐου, γι' αυτό και η φετινή παραγωγή είναι πολύ όψιμη σε σχέση με τον μέσο όρο της Π.Ε. Λάρισας.

Στο δίκτυο φερομονικών παγίδων που έχει αναπτύξει η Υπηρεσία μας, όσον αφορά στο πράσινο σκουλήκι, μέχρι στιγμής διαπιστώνονται χαμηλά έως μέτρια επίπεδα συλλήψεων ενήλικων (πεταλούδων) πράσινου σκουληκιού στις περισσότερες περιοχές της Π.Ε. Λάρισας, με εξαίρεση την ευρύτερη περιοχή των Τ.Κ. Αρμενίου, Αχιλλείου, Καλαμακίου, Κιλελέρ, Μελίας και Χάλκης του Δ. Κιλελέρ και των Τ.Κ. Κουλουρίου, Τερψιθέας και Φαλάνης του Δ. Λαρισαίων, όπου εμφανίζονται σχετικά υψηλά επίπεδα συλλήψεων πεταλούδων πράσινου σκουληκιού.

Όσον αφορά στο ρόδινο σκουλήκι, οι συλλήψεις ενήλικων (πεταλούδων) ρόδινου σκουληκιού στο δίκτυο φερομονικών παγίδων της Υπηρεσίας μας κυμαίνονται σε χαμηλά επίπεδα στις περισσότερες περιοχές της Π.Ε. Λάρισας.

3. Συστάσεις – καλλιεργητικές πρακτικές

Επειδή η φετινή χρονιά κρίνεται ιδιαίτερη εξαιτίας της μεγάλης οψίμισης της παραγωγής, η Υπηρεσία μας συστήνει στους βαμβακοπαραγωγούς να εφαρμόζουν ορθολογική αζωτούχο λίπανση και άρδευση (ποσότητα νερού και αριθμός αρδεύσεων) και να εφαρμόζουν καλλιεργητικά μέτρα που αποσκοπούν στην πρωίμιση της παραγωγής. Έχει αποδειχθεί στην πράξη ότι υπερβολικές αζωτούχες λιπάνσεις και αρδεύσεις έχουν ως συνέπεια την υπερβολική βλάστηση των φυτών, οψίμιση της παραγωγής και κυρίως τη δημιουργία υδαρών φυτικών ιστών οι οποίοι προσελκύουν τους επιβλαβείς οργανισμούς.

Ειδικότερα, οι εχθροί που απασχολούν τους βαμβακοκαλλιεργητές στο παρόν φαινολογικό στάδιο του βαμβακιού είναι:

ΑΦΙΔΕΣ: Η υπηρεσία μας ενημερώνει τους βαμβακοπαραγωγούς ότι πολλές φορές στα πρώτα στάδια ανάπτυξης των φυτών αναπτύσσονται υψηλοί πληθυσμοί αφίδων (μελίγκρων) που απομυζούν τις θρεπτικές ουσίες από τα φύλλα και τους τρυφερούς βλαστούς, προκαλούν κατσάρωμα των φύλλων (σε προχωρημένα στάδια τα φύλλα κιτρινίζουν) και αναστέλλουν την ομαλή ανάπτυξή τους. Χαρακτηριστικό γνώρισμα των φύλλων που έχουν προσβληθεί από αφίδες είναι το γυάλισμα που προκαλείται από τις μελιτώδεις ουσίες που εκκρίνουν οι αφίδες. Κατώτερο όριο επέμβασης είναι η ύπαρξη είκοσι πέντε (25) ατόμων κατά μέσο όρο ανά φύλλο σε δείγμα 100 φύλλων. Οι βαμβακοπαραγωγοί θα πρέπει να γνωρίζουν ότι οι αφίδες έχουν πολλούς φυσικούς εχθρούς (ωφέλιμα) οι οποίοι συνήθως ελέγχουν τους πληθυσμούς τους και

τους κρατούν κάτω από τα επίπεδα οικονομικής ζημίας. Επιπρόσθετα, η βαθμιαία αύξηση της θερμοκρασίας το καλοκαίρι αναστέλλει και εξαλείφει τη δραστηριοποίησή τους.

ΘΡΙΠΕΣ: Στα πρώτα στάδια ανάπτυξης των φυτών δραστηριοποιούνται και οι θρίπες οι οποίοι απομυζούν τους χυμούς από τα βαμβακόφυτα, προκαλώντας έναν αργυρό αποχρωματισμό των φύλλων, τα οποία κατσαρώνουν, σχίζονται και πολλές φορές νεκρώνουν. Η χημική επέμβαση για τον θρίπα δικαιολογείται μόνο στις περιπτώσεις που η παρατεταμένη προσβολή καταστρέφει τους ακραίους οφθαλμούς του βαμβακόφυτου. Η βαθμιαία αύξηση της θερμοκρασίας το καλοκαίρι αναστέλλει και εξαλείφει την δραστηριοποίηση του θρίπα, όπως ακριβώς συμβαίνει και στην περίπτωση των αφίδων.

ΛΥΓΚΟΣ: Η υπηρεσία μας συνιστά στους παραγωγούς να ελέγχουν τις καλλιέργειές τους σε εβδομαδιαία βάση για τυχόν προσβολές από λύγκο που προσβάλλει τα νεαρά χτένια, τα οποία φέρουν μικρά μαύρα στίγματα, συρρικνώνονται, καφετιάζουν και τελικά πέφτουν, ενώ τα μεγάλα προσβεβλημένα χτένια δίνουν λουλούδια που δύσκολα γονιμοποιούνται. Επίσης, ο λύγκος τρέφεται και καταστρέφει τους ακραίους οφθαλμούς των βαμβακοφύτων, δημιουργώντας θαμνώδη φυτά και ευνοώντας τη βλαστική ανάπτυξη που οδηγεί σε οψίμιση και μείωση της παραγωγής. Ο έλεγχος συνιστάται να είναι πιο συχνός στα αγροτεμάχια που γειτνιάζουν με καλλιέργειες μηδικής, καθώς η πιθανότητα μετανάστευσης του λύγκου από τη συγκομισμένη μηδική προς το βαμβάκι είναι πολύ μεγαλύτερη σε σχέση με άλλες καλλιέργειες. Το κατώτερο όριο επέμβασης για τον λύγκο είναι τα 5 άτομα ανά 100 φυτά κατά μέσο όρο.

Αντιμετώπιση του λύγκου κατά κανόνα δεν απαιτείται καθώς η πρόωρη απώλεια καρποφόρων οργάνων (κυρίως μικρών χτενιών) την οποία πολλοί παραγωγοί την αποδίδουν στον λύγκο, τις περισσότερες φορές οφείλεται σε φυσιολογικά αίτια που έχουν σχέση με τη θρέψη του φυτού, τις κλιματικές συνθήκες (χαμηλές θερμοκρασίες, μεγάλη διαφορά θερμοκρασιών μεταξύ ημέρας και νύχτας) κατά την περίοδο σχηματισμού των καρποφόρων οργάνων, τις συνθήκες υγρασίας στο έδαφος κ.ά.. Στις ελάχιστες περιπτώσεις που απαιτηθεί χημική καταπολέμηση, τότε αυτή πρέπει να διενεργείται με εγκεκριμένα εντομοκτόνα εκλεκτικής δράσης που είναι φιλικότερα προς τα ωφέλιμα έντομα.

Η Υπηρεσία μας υπενθυμίζει στους παραγωγούς που έχουν τοποθετήσει φερομονικές παγίδες στα χωράφια τους για την **παρακολούθηση του πράσινου και ρόδιου σκουληκιού**, ότι οι συλλήψεις ενήλικων (πεταλούδων) στις φερομονικές παγίδες δεν αποτελούν κριτήριο για την εφαρμογή χημικής επέμβασης. Οι φερομονικές παγίδες βοηθούν στον προσδιορισμό

της ακριβούς περιόδου αλλαγής των γενεών του πράσινου και του ρόδιου σκουληκιού, και σε συνδυασμό με τον επιτόπιο έλεγχο συμβάλλουν στον προσδιορισμό της καταλληλότερης χρονικής στιγμής για επέμβαση. Σε καμία περίπτωση οι φερομονικές παγίδες δεν αποτελούν μέσο εκτίμησης του ύψους της προσβολής, αλλά είναι σημαντικό εργαλείο εκτίμησης του κινδύνου. Η σοβαρότητα της προσβολής είναι συνάρτηση: 1) του αριθμού και της ηλικίας των ζωντανών προνυμφών (σκουληκιών) που διαπιστώνονται από τις επιτόπιες επισκέψεις στους αγρούς και 2) του σταδίου ανάπτυξης της καλλιέργειας. Ουσιαστικό κριτήριο για την απόφαση λήψης ή όχι μέτρων αντιμετώπισης είναι μόνο τα αποτελέσματα των επιτόπιων δειγματοληψιών στα όργανα των φυτών (χτένια, άνθη, καρύδια).

Παρακαλούνται οι συνάδελφοι Γεωπόνοι (Καταστήματα Γεωργικών Εφοδίων, Γραφεία Αγροτικής Οικονομίας κ.α.) και οι βαμβακοπαραγωγοί που πιθανόν εντοπίσουν σημαντική εντομολογική προσβολή ή οποιοδήποτε άλλο ανησυχητικό σύμπτωμα σε βαμβακοκαλλιέργειες, να επικοινωνήσουν άμεσα με την Υπηρεσία μας (τηλ.: 2413 511119, 2413 511157) και με το ΠΚΠΦΠ & ΦΕ Βόλου (τηλ: 24210 66525), έτσι ώστε να εκδοθεί προειδοποίηση για την ευρύτερη περιοχή.

4. Εφαρμογή ψεκασμών με Φυτοπροστατευτικά Προϊόντα

Η Υπηρεσία μας ενημερώνει ότι οι βαμβακοπαραγωγοί είναι αποκλειστικά και μόνο υπεύθυνοι, για την τελική απόφαση εφαρμογής χημικών σκευασμάτων, του είδους των σκευασμάτων που θα επιλέξουν, καθώς και του τρόπου και χρόνου χρησιμοποίησης αυτών, τα οποία συμβάλλουν στις ποσοτικές και ποιοτικές αποδόσεις της καλλιέργειας. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να τηρούνται αυστηρά οι οδηγίες χρήσης των παρασκευαστών οίκων για την αναλογία χρήσης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων, την συνδυαστικότητα τους, τον κίνδυνο φυτοτοξικότητας, καθώς και για τα μέτρα προστασίας για την αποφυγή δηλητηρίασης. Τα αγροχημικά πρέπει να χρησιμοποιούνται πάντοτε σύμφωνα με την ετικέτα. Σύμφωνα με τα άρθρα 9§3 και 10§3 του ν.4036/2012 (ΦΕΚ8^Α) όποιος χρησιμοποιεί μη εγκεκριμένα φυτοπροστατευτικά προϊόντα υπόκειται σε διοικητικές και ποινικές κυρώσεις.

Επιπλέον, πρέπει να αποφεύγονται οι ψεκασμοί με μελισσοτοξικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα, ενώ όπου κρίνεται αναγκαίο, οι ψεκασμοί πρέπει να γίνονται την ώρα που δεν δραστηριοποιούνται οι μέλισσες, δηλαδή κατά τις απογευματινές ώρες κυρίως και μετά τη δύση του ηλίου. Οι βαμβακοπαραγωγοί οφείλουν να προειδοποιούν τους μελισσοκόμους ώστε να απομακρύνουν τα μελίσιμα τους από την περιοχή του ψεκασμού. Για τον σκοπό αυτό,

οι μελισσοκόμοι θα πρέπει απαραίτητως να αναγράφουν στις κυψέλες τον κωδικό τους, το τηλέφωνο και τη διεύθυνσή τους ώστε να είναι δυνατή η έγκαιρη ειδοποίησή τους.

Η Υπηρεσία μας υπενθυμίζει στους παραγωγούς που θα χρησιμοποιήσουν χημικά σκευάσματα στην τρέχουσα περίοδο, ότι εφαρμόζεται πιλοτικό πρόγραμμα ασφαλούς διαχείρισης κενών συσκευασίας φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε συνεργασία με την Π.Ε. Λάρισας της Περιφέρειας Θεσσαλίας, τον ΕΣΥΦ, το ΓΕΩΤΕΕ Κεντρικής Ελλάδος, το Γεωπονικό Σύλλογο Λάρισας, το Σύλλογο Επαγγελματιών Γεωπόνων του νομού Λάρισας και την Ελληνική Εταιρεία Αξιοποίησης Ανακύκλωσης. Προτείνεται στους παραγωγούς να συμμετάσχουν στο συγκεκριμένο πρόγραμμα.

Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ
Δ/ΝΣΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΠΕ ΛΑΡΙΣΑΣ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΛΦΟΥΝΤΖΟΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

1. ΠΚΠΦΠ & ΦΕ ΒΟΛΟΥ
2. ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
3. ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ
4. ΔΗΜΟΣ ΕΛΑΣΣΟΝΑΣ
5. ΔΗΜΟΣ ΚΙΛΕΛΕΡ
6. ΔΗΜΟΣ ΛΑΡΙΣΑΣ
7. ΔΗΜΟΣ ΤΕΜΠΩΝ
8. ΔΗΜΟΣ ΤΥΡΝΑΒΟΥ
9. ΔΗΜΟΣ ΦΑΡΣΑΛΩΝ
10. ΑΓΡΟΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ Π.Ε. ΛΑΡΙΣΑΣ
11. ΟΜΑΔΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ Π.Ε. ΛΑΡΙΣΑΣ